

[Den fg. formand]

jø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 167:

Forslag til lov om vandløb.

Af miljøministeren (Lone Dybkjær).
(FremSAT 18/1 90).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Henning Nielsen (S):

Også det lovforslag, vi her har til behandling, skyldes et ønske hos ministeren om at forenkle. Jeg tror, man har fornemmelsen af – det har vi hørt af det foregående – at det vil vi gerne medvirke til, hvis det da kan gøres på en sådan måde, at det ikke forringer lovgivningen på området.

Det lovforslag, vi har til behandling her, går bl.a. ud på sikring af de danske vandløb og søer. Der er i hvert fald ingen grund til at slække på lovgivningen på området. Det ser ikke for godt ud med vore vandløb.

Tjener forslaget så til bedring af vores miljø, til gavn for afstrømningsforhold i vore vandløb i forhold til nuværende lovgivning på området? Det er jeg ikke helt sikker på. Der er en meget flot formålsparagraf, lad mig bare sige det. Men går man paragrafferne igennem i lovforslaget, er det svært at bedømme, om de nu også lever op til formålsparagraffen.

Hvorfor nu det? Ja, loven er, som vi tidligere har hørt i dag, ikke særlig detaljeret. Det er klart, at når man forsøger at omskrive f.eks. den nuværende vandløbslov og okkerlov, som jo alene indeholder over 100 paragraffer, til en ny lov, der kun indeholder 40–45 paragraffer, så vil loven i forhold til den nuværende lovgivning stå og falde med, hvordan miljøministeren benytter de beføjelser, hun får – hvis ellers loven bliver vedtaget – til udfærdigelse af bindende forskrifter for lovens anvendelse. Det ved vi jo ikke noget om.

Der er dog et område, hvor jeg ved at læse loven og bemærkningerne til loven helt sikkert kan konstatere, at der sker en svækkelse i for-

hold til den nuværende lov. Det gælder forebyggelsen og bekæmpelsen af okkergener i vore vandløb. Man opgiver hjemmel for statstilskud til nedbringelse af okkergener, afgrænsning af okkerområder skal revurderes, den frie dræningsret skal udvides, og der skal fastsættes lempeligere regler for gendræning af okkerområder.

I bemærkningerne til § 7 i loven siges det helt klart, at nu vil man gå i gang med at påbegynde en revurdering af okkerområdet, som formentlig kan indskrænkes – det læser jeg som »kan indskrænkes«. Det vil ske i samarbejde med Landbrugsministeriet og landbrugsorganisationerne. Jeg vil godt spørge ministeren, om der også kunne være andre organisationer, som havde, skal vi sige interesse i at komme med i at aftale disse nye bestemmelser. Jeg håber i hvert fald, at ministeren vil huske formålsparagraffen i loven, nemlig at det også gælder om at beskytte vore vandløb, når nu ministeren skal til at drøfte disse forhold med landbrugsministeren og landbrugsorganisationerne.

Af disse få bemærkninger skulle det gerne fremgå, at Socialdemokratiet ikke kan støtte lovforslaget, som det foreligger; men jeg vil samtidig gerne gøre opmærksom på, at vores parti har stor interesse for sagen her, og at vi vil medvirke aktivt i udvalgsbehandlingen til en forbedring af dette lovforslag.

Rønholt (KF):

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at der har været lovgivning på området i mere end 700 år. Det er ikke så mærkeligt, for der har altid været erhvervsinteresser i vandløb; det drejer sig ikke kun om fiskeinteresser, men også vandkraftens anvendelse til industrielle formål og vandafstrømningshensyn til sikring af landmændenes dyrkningsinteresser har været gældende.

Vandløbenes betydning og placering har i den forbindelse givet anledning til megen historieskrivning, men også til mange konflikter. Det er måske derfor, at historiebøgerne er skrevet om dem.

Mere og mere trænger også naturbeskyttelseshensynet sig på. Det er en naturlig konsekvens af vandløbenes ændrede betydning og befolkningens større og større rekreative behov.

[Rørholt]

Sammenskrivningen af vandløbsloven, okkerloven og bestemmelserne om vandområder i naturfredningslovens § 43 er et forsøg på at bøje disse interessers mod hinanden, ikke på en sådan måde, at det ene hensyn må vige for det andet, men forhåbentlig på en sådan måde, at retsreglerne og administrationen af loven gør det lettere at bøje disse hensyn mod hinanden.

Loven er ret vidtgående, idet man indfører en ny myndighedsstruktur, nye regler for vandløbs vedligeholdelse og nye regler om sagsbehandling. I forslaget til en ny vandløbslov er bestemmelserne om deregulering og afskæring af klageadgang mere konsekvente. Fremtidig bliver amterne eneste vandløbsmyndighed på grundlag af et nyt princip for opdeling af vandløb, der tager udgangspunkt i vandløbenes tilstand og recipientmålsætning. Lovforslaget sidestiller afstrømningshensyn med naturhensynet.

Forslaget gælder også vandløb, som kun en enkelt ejer har interesse i, og det gælder søer, der er større end 100 m². Sådanne vandløb er ikke omfattet af den eksisterende lovgivning. Man kan med nogen ret sige, at det er at gå ned i småtingsafdelingen, blot regulativerne, altså de forhold, hvortil der kræves tilladelse, ikke giver anledning til unødigt kritik.

Deregulering og afbureaukratisering foreslås gennemført således, at amtsrådene alene skal have ansvaret for vedligeholdelsen af vandløb, der har særlig miljømæssig betydning. De resterende vandløb privatiseres, så bredejerne selv må sørge for vedligeholdelse.

På okkerområdet åbnes for en fornyet afgrænsning af de okkerpotentielle områder. En anmeldteordning for drænarbejder vil sikre en smidigere sagsbehandling. Uden for de okkerpotentielle områder udvides den såkaldte frie dræningsret til også at omfatte projekter, hvori der er flere interessenter. Efter den gældende lov er det kun bredejerne, der i dag har denne ret.

Denne ændring af okkerloven er en indrømmelse til landmænd i okkerpotentielle områder, der har oplevet den nuværende lov som unødigt restriktiv. Det glæder mig, at der sker denne opblødning af loven. Muligheden for uden tilladelse at anlægge nye vandløb, dvs. dræn af grøfter og andre bestående vandløb, er dog begrænset til de tilfælde, hvor disse vandløb alene afleder vand i forbindelse med afvanding i dyrkningsøjemed.

Der indføres en generel dyrkningsfri bræmme på 2 m langs alle uberørte og højt målsatte vandløb og søer. Som jeg sagde om naturbeskyttelsesloven, er der her en indbygget konfliktrisiko i fortolkning af ejendomsretten, men også her kan ministeren bidrage til at minimere konfliktsagerne ved udarbejdelsen af reglerne.

Der gives amterne mulighed for i videre omfang end i dag at opkræve brugerbetaling for vedligeholdelse af vandløb, men det betyder samtidig, at bredejerne selv kan bestemme, hvem de ønsker der skal udføre arbejderne.

Vi lægger vægt på, at definitionen af søer klarlægges, ligesom det er vigtigt at få indflydelse på de forhold, hvorom der kræves tilladelse. Søer, der f.eks. identificeres fra et luftfoto, kan give anledning til forveksling med midlertidig vandsamling. Også her kræves en stor portion smidighed i forbindelse med udarbejdelse af bestemmelserne.

De hævdundne afstrømningshensyn respekteres, og ingen kan ved manglende vedligeholdelse forringe anden mands dyrkningsmæssige forhold. Det lægger vi særdeles stor vægt på.

Vi giver tilsagn om et konstruktivt udvalgsarbejde og støtter på den baggrund lovforslaget.

Gade (SF):

På det her område synes jeg vi står med et eksempel på, at det, at man nu vil skrive lovene om, har givet så megen usikkerhed – og jo altså også har medført, at den øvelse, man var i gang med i kommunerne omkring at lave vandløbsregulativer, er blevet sat i stå under henvisning til den eksisterende lov – at vi 1) har fået et tempotab i forhold til at få en bedre vandløbskvalitet, 2) står over for en klar risiko for, at det faktisk er forringelser, vi arbejder med på dette område. Man kunne måske også nævne forspildte muligheder som det tredje punkt. Det synes jeg ikke er så god en indgang til diskussionen her.

Det er trods alt ikke så mange år siden, vi fik en ny vandløbslov. Jeg tror, der er noget rigtigt i den henvendelse, som sportsfiskerne er kommet med om, at det faktisk først er nu, den skulle til at virke for alvor, og så er det altså, den bliver slået i stå, og man lægger hele myndighedsstrukturen om osv. Så det er med nogen skepsis, jeg går til behandlingen af dette lovforslag.

[Gade]

Jeg tror, vi i stedet burde bygge på de fremskridt, der ligger i eksisterende love og de forarbejder, der foreligger til vandløbsregulativer de steder, hvor man er i gang med det. Og så kan vi jo kigge videre ud i fremtiden på, hvordan en rigtig vandløbslov ser ud.

Hvilke principper mener jeg der skulle ligge i en vandløbslov? Det ene princip er, at man anskuer vandløbene i deres helhed fra udspring til udløb. Punkt 2, at de nære arealer ved vandløb også planlægges i sammenhæng med vandløbene. Punkt 3, at man inddrager dele af det, der i dag reguleres over ferskvandsfiskeriloven, i vandløbsloven. Som punkt 4, og det er lidt afgørende, skal vi vurdere, hvordan der etableres et beslutningssystem, så vi i løbet af 1990'erne får stadig stigende vandkvalitet i alle vandløb. Hvorfor ikke, kunne man spørge. Punkt 5 er, at man opretholder en lokal indflydelse i sammenhæng med en samlet planlægning eller i hvert fald udnytter den viden, der findes lokalt, så vi er sikre på, at vi samler den op. Og det sidste princip er så, at vi sikrer flere muligheder for friluftsliv i og ved en række vandløb i harmoni med andre interesser.

I et sådant lys kan vi give en forsigtig tilslutning i hvert fald i princippet til, at amterne overtager hovedansvaret for vandløbene på det miljømæssigt rigtige tidspunkt.

Vi har givet meldingerne omkring bræmmer under sidste lovforslag; det skal jeg ikke gøre mere ud af her. Vi er ikke tilfreds med det, der foreligger, men vil gerne have det bygget op på en anden måde og omfattende alle vandløb.

Men så er der en lang række negative kommentarer foruden indledningen. Den første er, at den ny klassificering, så vidt jeg kan se, åbner mulighed for en svagere beskyttelse end den i dag vedtagne, og det var vel ikke meningen. Det må jeg så spørge om: Er det meningen?

Og punkt 2 gælder den samme diskussion, som vi havde før: at bonuslokalplanerne vil kunne sætte beskyttelsesbestemmelserne ud af kraft.

Og for det tredje ser det ud til, som jeg har læst det og også forstået på hr. Rønholt nu her for lidt siden, at vi i praksis skal have flere muligheder for at dræne og gendræne, uden at det bliver vurderet miljømæssigt. Det ser også ud til, at der lægges op til en reel forringelse af den eksisterende lovgivning om okker. Og hvis det er det, man vil, synes jeg, man skal melde det

entydigt og klart ud i stedet for måske at pakke det ind.

Ordføreren for De Konservative sagde jo rimelig klart, at der var tale om forringelser her i forhold til beskyttelsessynspunktet, og det vil jeg egentlig gerne have en melding på.

Hvad vil SF gøre under udvalgsarbejdet? Ja, vi vil som punkt 1 i udvalgsarbejdet ihærdigt kigge på og sikre, at der ikke sker en nedprioritering af målsætninger for de vandløb, hvor de er lavet én gang. Som punkt 2 vil vi sikre, at vi udnytter den indsigt, der ligger administrativt i de igangværende arbejder med vandløbsregulativer.

Og hvis vi har brug for en ny lov – jeg siger: *hvis* vi har brug for en ny lov – så vil vi have sikkerhed for, at vi får en sådan beslutningsstruktur, at vi går frem til stadig bedre vandkvalitet i alle vandløb. Og det er altså ikke det lovforslag, der ligger her. Så det bliver en meget stor opgave, så vidt jeg kan se, i udvalget.

Mejdahl (V):

Vi kan mange ting i Folketinget – det kan vi roligt bekræfte hinanden i – men der er mindst én ting, vi ikke kan: vi kan ikke ændre naturlovene. Det er en naturlov, at vand søger hen på de lave steder i terrænet, og at vandet baner sig vej dér, hvor det løber lettest.

Det er disse fundamentale kendsgerninger, som i arilds tid skabte vandløbene, der i dag fortæller os, at vandløbenes hovedopgave historisk set er vandaflledning. Det kommer vi ikke uden om. Vandløbene er de hovedveje, hvorigennem overskudsnedbøren strømmer frem til sø, fjord og hav, og derfor har jeg med tilfredshed mærket mig, at der mindst 2 steder i bemærkningerne til lovforslaget står, at det ikke er hensigten, at hensynet til vandløbenes afstrømningsevne skal tillægges mindre betydning end efter de gældende regler. Det tager jeg som en understregning af det, der står i lovforslagets formålsparagraf, stk. 2:

»Loven tilsigter særligt, at der beskyttes eller skabes sådanne fysiske forhold i og ved vandløb, søer og kystvande, at afstrømningsforholdene kan sikres, og at det naturlige dyre- og planteliv kan bevares eller udvikles.«

Jeg nævner med omhu disse primære formål, fordi der har været sat spørgsmålstegn ved dem, og fordi vi i Venstre tillægger vandløbenes historiske hovedformål overordentlig stor

[Mejdahl]

vægt. Det gør vi, fordi en nedprioritering af afstrømningsforholdene vil ændre de lavereliggende landskaber totalt, og det vil vanskeliggøre – og nogle steder endda umuliggøre – en fornuftig landbrugsdrift på arealerne.

Det skal da også siges, at vi værdsætter – og vi vil også medvirke til, at vi sideløbende hermed skåner – miljøet og opprioriterer miljøindsatsen til gavn for dyre- og planteliv, selvfølgelig. Vi samler herved både benyttelsen og beskyttelsen i én og samme lov.

I lovforslaget er der indbygget den forenkling, at der fremover kun er én vandløbsmyndighed, nemlig amterne. Jeg føler mig sikker på, at amtsrådene vil tage denne opgave alvorligt og leve op til lovforslagets intentioner. Da vandløbsloven er en lov, som optager mange mennesker, kan denne kompetence til amterne måske være med til at skærpe interessen for amtsrådenes arbejde, og det var vel ikke det værste, der kunne ske.

Lovforslaget giver også lidt større frihedsgrader til dræning og gendræning, også i okkerpotentielle områder, ligesom det i § 9 er forudsat, at vedligeholdelsen ikke nedprioriteres generelt i forhold til den nuværende lov.

På okkerområdet åbnes for en fornyet afgrænsning af de okkerpotentielle områder, når grundlaget foreligger. En anmeldeordning for drænarbejde vil tillige sikre en smidigere sagsbehandling, og uden for de okkerpotentielle områder udvides den såkaldte frie dræningsret til også at omfatte projekter, hvori der er flere interessenter. Efter gældende ret er det kun bredejere, der i dag har denne ret.

Muligheden for uden tilladelse at anlægge nye vandløb og ændre bestående vandløb er dog begrænset til de tilfælde, hvor disse vandløb alene afleder vand i forbindelse med afvanding i dyrkningsøjemed. Disse lempelser hilser vi velkommen.

Endelig vil jeg da nævne 3 ting, som af hensyn til hukommelsen kan benævnes de 3 b'er: bredejerne, bræmmerne og bemyndigelserne. For Venstre er det vigtigt, at den større egenbetaling ikke kun belaster bredejerne, men at der er mulighed for at sende regning til dem, der har interesse i vandløbet – f.eks. bagvedliggende arealer, som udleder drænvand til vandløbet, spildevandsudledning og offentlige interesser i øvrigt – også fordi bredejerne ikke får direkte indflydelse på vedligeholdelsens omfang.

Med hensyn til dyrkningsfrie bræmmer på 2 m er kravet kun fastsat til at gælde ved de højt målsatte vandløb og søer, altså vandløb og søer, som er målsat som naturvidenskabelige referenceområder og med fiskevandsmålsætning. Der foreslås altså ikke krav om bræmmer langs andre vandløb, og bræmmerne åbner ikke for offentlig adgang langs vandløbene. Der er ikke forudsat erstatning for disse bræmmer, men jeg har mærket mig, at der i bemærkningerne er nævnt muligheden for erstatning i nogle tilfælde, men at det er en domstolsafgørelse. Endelig kan braklægningsordningen måske tages i anvendelse, når vi får den gennemført.

Det sidste, som jeg vil nævne, er bemyndigelserne. I Venstre lægger vi vægt på, at disse bemyndigelser udarbejdes og iværksættes i samarbejde med brugerne. Det er i øvrigt også forudsat i bemærkningerne. Vi vil her med opmærksomhed følge ministeren til dørs, og udtrykket skal opfattes positivt. Når jeg siger det, er det, fordi det er svært at forholde sig til alle bemyndigelserne, inden vi kender ordlyd og indhold.

Jeg skal på Venstres vegne anbefale lovforslaget. Vi tror, at lovforslaget vil opfylde de målsætninger, som er indeholdt i forslaget, og som jeg her på Venstres vegne har givet udtryk for.

Knud Lind (FP):

Når man læser vandløbsloven, kan man ikke undgå at undre sig. Først laver den siddende regering en restriktiv lov over for landbruget og dambrugsfiskeriet. Venstre er som bekendt medlem af regeringen. Og efter at man har lavet loven, stiller landboforeningerne sig op nærmest som grædekoner ved Jerusalems grædemur og kræver erstatning for de dyrkningsfrie bræmmer på 2 meter langs alle de søer, der er på over 100 m², samt alle vandløb, som jf. lovens § 3, stk. 2, i de stedlige regionplaner er højt målsatte.

Først er Venstre med til at gennemføre en meget uheldig lov, og derefter kommer de forninger, der yder tilskud til partiet Venstre, og klager sig – desværre uden resultat. I okkerområderne kan landmændene nu forvente at betale for etablering af okkerrensingsanlæg ved dræning af vedvarende engarealer.

Og så kunne man spørge sig, hvad landbruget egentlig talt siger til det. Ja, det er uden er-

[Knud Lind]

statning, og landboforeningerne og husmandsforeningerne vil henlede opmærksomheden på, at nogle af de forslag, der er fremlagt om at indskrænke de dyrkede jorders omfang, vil føre til mindre landbrugsproduktion, mindre beskæftigelse og mindre valutaindtægt. Forringede afvandsmuligheder i medfør af forslaget til ny vandløbslov vil give sig udslag i mindre hektarudbytter. Tilsvarende vil et forbud mod landbrugsmæssig anvendelse af ferske enge, således som det er foreslået i naturbeskyttelseslovsforslaget, begrænse indtjeningsmulighederne. Det er faktisk det, landboforeningerne siger, og som husmandsforeningerne også har sagt – vi har ikke glemt De Radikale. Og uden erstatning kan landmændene også forvente udgifter til skyggebeplantning langs vandløbene.

Loven er en skærpelse vedrørende søer. Tidligere var det således, at for tilladelse til forandringer var man oppe på 500 m²; nu er man nede på 100 m².

Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvor Venstres indflydelse er, for nu kommer vi nemlig helt ned, hvor det virkelig gør ondt på bonden. Der må ikke jf. § 4 i vandløbsloven laves indhegning til kreaturvandingssteder uden tilladelse; det er terrænændringer, siger man. Det er jo noget, som landmændene har gjort lige siden arilds tid; og det må de altså ikke mere. Og jægerne må heller ikke udsætte andefugle osv.

Så alt i alt kan man sige, at der er sket en meget kraftig skærpelse, og hvis miljøministeren – kan jeg allerede sige på nuværende tidspunkt – skal have det igennem, så må miljøministeren liste over til fru Dorte Bennedsen.

Marianne Jelled (RV):

Også denne lov samler en række lovbestemmelser i én lov. Jeg hæfter mig ved og glæder mig over, at formålet fra den tidligere vandløbslov er ændret, således at naturhensynene er kommet ind med en pæn vægt.

Jeg synes, det er udmærket, at amtsrådene skal administrere forholdene omkring vandløbene og dermed bliver den eneste vandløbsmyndighed. Det svarer meget godt til sammenhængen med, at amterne også skal varetage det åbne land.

Det er da vigtigt at slå fast, at afstrømnings- evnen- og natur- og miljøbeskyttelseshensynene skal tages samtidig. Det var sådan set det, jeg sagde i et tidligere indlæg, at her indarbej-

der man altså miljøhensynene i en sektor, nemlig omkring vandløbene.

Vi har i Det Radikale Venstre med stor tilfredshed noteret os, at nu er søer på ned til 100 m² beskyttet. Vi er også udmærket tilfredse med, at der nu er mulighed for at lave 2 m dyrkningsfri bræmmer langs miljømæssigt værdifulde vandløb og søer. Der vil jeg godt henvise til den debat, vi havde i foråret 1988 omkring den daværende regerings grønne pakke, og den debat, der var i medierne, inden den pakke kom.

Debatten gik meget omkring 10 m eller 6 m bræmmer ved alle vandløb og søer, og jeg tog mod til mig for at sige det, jeg mente om den sag: at de meget firkantede måder at træffe beslutninger på i Folketinget helt stred imod radikal tankegang, i hvert fald imod den daværende miljøordførers, det er i øvrigt den nuværende også. Det er uhensigtsmæssigt, at man sidder i Folketinget med passer og lineal og et Danmarks kort og slår streger og bestemmer, hvordan verden skal se ud udenfor.

På det tidspunkt foreslog jeg faktisk, at man indarbejdede de ting i en vandløbslov, og de miljøfolk, jeg talte med på det tidspunkt – det var såmænd også nogle politikere herindefra, som også sidder her i dag – synes, at det var en udmærket idé, hvis man kunne gøre det, og hvis man samtidig kunne ændre formålet for vandløbsloven.

Så derfor er det med umådelig stor tilfredshed, at jeg i dag kan anbefale denne lov til Folketingets behandling.

Duetoft (CD):

Det ser jo alt i alt meget godt ud. Det, at amterne lige pludselig skal overtage vandløbene, lyder jo også ganske logisk, og det er da også forklaret i forslaget hvorfor: netop fordi vandløb jo ofte løber fra kommune til kommune.

Men når jeg starter så positivt, vil jeg godt sige til ministeren, at det bekymrer mig en lille smule, at f.eks. Dansk Sportsfiskerforbund i en henvendelse til Miljøudvalget for nogle dage siden faktisk skrev: Det er meget godt alt sammen, men nu er den nuværende vandmiljølov faktisk lige kommet til at fungere, og nu vil I til at ændre den igen. Hvad er det nu for noget?

Når jeg bruger den indgangsvinkel, er det, fordi forslaget godt kan få vores støtte, men jeg vil gerne spørge ministeren: Nu er vi vel ikke i

[Duettoft]

gang med sådan i den store sammenkoblings navn at ændre noget, der ikke er nogen grund til at ændre? Er vi nu, fordi alle lovene skal slås sammen, i gang med at lave noget, som faktisk vil komme til at fungere dårligere bagefter, end det gør i dag? Så mener jeg vi skal passe en lille smule på. For det er da rigtigt, at der kan være både forenklinger og sammenkoblinger, der er rigtige, men hvis resultatet alt andet lige bliver dårligere, mener jeg ikke, at vi behøver at gøre det i denne omgang. Jeg vil godt spørge ministeren – og vi kan også vende tilbage til det i udvalget – om der faktisk er noget om de påstande, som Dansk Sportsfiskerforbund kommer med.

Og så er det ellers næsten ligesom nytårsaften det her – »same procedure as last year«. Jeg vil selvfølgelig lige komme med en enkelt bemærkning om, at det er lidt trist, at amtsrådenes beslutninger på en lang række områder ikke kan ankes. Jeg synes også, der måske er noget i forbindelse med miljøministerafgørelserne, der burde kunne ankes. Jeg kunne også godt bruge lidt tid på bemyndigelserne, uigennemsigthed og vilkårlighed – jeg må ikke sige flyvsk, så det lader jeg være med – men det er jo de samme indvendinger, vi har haft over for de andre love, så det er der strengt taget ingen grund til at bruge tid på.

Derfor vil jeg slutte med den bemærkning til hr. Mejdhall: Det er da meget godt, at der bliver lavet bemyndigelser, og det er da meget godt, at de bemyndigelser forhandles med brugerne, men det har hr. Mejdhall dog strengt taget ikke nogen som helst garanti for, og det er vel stadig væk ministeren, der til syvende og sidst har disse bemyndigelser. Og lige meget hvor megen god vilje en minister har – nu behøver det jo ikke at være den nuværende minister, der sidder om nogle år – finder jeg ikke, at hr. Mejdhalls argument om, at bare man taler med brugerne, så er det udmærket at have bemyndigelser, holder. Jeg vil stadig væk påstå, at bemyndigelseslove er af det onde.

Lysholm Christensen (KRF):

Der er 2 hovedformål med denne lov: vandafledning og miljøbeskyttelse. Det er naturligvis gode formål, og der er ting og sager her, som skal reguleres på bedste måde; det kan vi da kun være interesserede i.

For at tage det med miljøbeskyttelsen, så har vi måske lidt vanskeligt ved at se forbedringerne i lovforslaget her. Vi er af samme opfattelse som den tidligere taler, som var inde på, at nu har vi netop fået den nugældende lov til at fungere, og det er måske lidt vanskeligt at få øje på begrundelsen for så allerede nu at skulle til at ændre på vandløbsloven igen.

Jeg må dog sige, at de principielle indvendinger fra vores side ikke er så store. Vi har nogle konkrete forhold, som vi har nogle bemærkninger til. Jeg vil lige nævne et par stykker. Det er for det første om de to km's bræmmer ved højt målsatte vandløb. Vi synes, at det er at gå lidt tæt på de folk, som lever af at dyrke jorden, og at det bærer en smule præg af ekspropriation. Derfor vil vi nok sige, at hvis der er tale om nedgang i produktionens udbytte, må det måske overvejes at yde noget erstatning netop på den gode jord. Der kan være mange områder, hvor det ikke kan komme på tale, fordi det ikke vil nedsætte udbyttet, men vi synes, det er at gå lidt tæt på ejendomsretten og produktionsjorden.

Med hensyn til de lavt målsatte vandløb er vi i tvivl om, hvorvidt lovforslaget ikke vil betyde en forringelse rent miljømæssigt, når det gælder de vandløb. Det er vi ikke helt overbevist om ikke vil blive tilfældet.

Der er endelig spørgsmålet om amternes tilsyn. Ja, herom kan man så sige, at det kan være lige meget, om det er amter eller kommuner, der skal føre dette tilsyn. Vi er lidt bekymrede ved, at afstanden mellem tilsynsmyndigheden og de berørte parter bliver for lang, hvis det er amtet. Vi har nogle amter med ret stor udstrækning. Der kan blive langt ud til det sted, hvor skaden er sket, og hvor entreprenøren arbejder med oprensning, eller hvad det nu kan være. Man skal helst være nærmest på snakkeafstand til problemerne. Vi føler, at det bliver lidt fjernt, når det er amterne, der skal tage sig af det.

Vi har så nogle indvendinger på konkrete punkter, der så skal belyses nærmere i udvalget, men i første omgang medvirker vi naturligvis til opklaring af tingene og håber på et godt resultat.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne, ikke for en umiddelbar tilslutning til lovforslaget, præcis som det ligger her, men igen for tilsagnet om at arbejde med lovforslaget i udvalget. Jeg vil

[Miljøministeren]

også holde mig til det lidt mere overordnede dels i betragtning af tiden, dels i betragtning af, at de ordførertaler, der har været, også har holdt sig på et meget overordnet plan.

Man kan da diskutere – det har vi også gjort – om man skulle lave et nyt lovforslag netop nu. Når vi har gjort det, skyldes det, at vi har syntes, at det var vigtigt her at få en sidestilling mellem miljø- og naturhensynet og det erhvervsmæssige hensyn, hvor det tidligere har været sådan, at det erhvervsmæssige hensyn har stået forrest. Der er med andre ord tale om en sidestilling.

Vi har så også forsøgt her at prøve på at indbygge en Brundtlandtankegang i selve lovforslaget, sådan at man faktisk får naturhensynet og miljøhensynet integreret i noget, der også har erhvervssigte. Om man vil, er det i virkeligheden det første forsøg på at lave en Brundtlandlov. Det er det, der har været ambitionen. Heri ligger naturligvis også, at vi selvfølgelig ikke har tilsigtet forringelser, men at der på sigt vil være tale om miljømæssige og naturmæssige forbedringer.

Det lykkedes ordførerne slet ikke at sige – bortset fra en enkelt ordfører – noget om den styrkelse, der klart er i forbindelse med bræmmerne, i forbindelse med søerne, som er en afgørende faktor, når det drejer sig om biotopbeskyttelsen.

Hermed har jeg også kommenteret lidt af det, hr. Henning Nielsen var inde på, som dog krediterede, så vidt jeg har skrevet det ned, formålsparagraffen. Jeg synes ikke, det er ligegyldigt med formålsparagraffer. Jeg mener faktisk, at de er lovens hensigt. Det er den, man markerer, og her har man altså markeret en sidestilling. Vi har forsøgt med en Brundtlandtankegang. Vi kan så diskutere, om det er lykkedes eller ej, men jeg vil i hvert fald gerne sige, at det er det, vi har forsøgt for første gang.

Jeg vil ikke gå ind i nærmere drøftelser af de enkelte paragraffer, men blot om selve okkersagen sige, at man foretog en meget grov afgrænsning af okkerområderne, dengang de dukkede op, på en sådan måde, at man givetvis fik medtaget nogle arealer, som faktisk ikke var okkerpotentielle. Det, som vi er ved at have klart nu i løbet af året, er en gennemarbejdning ved hjælp af nogle forsøg, der er udarbejdet. Hvor er der egentlig okkerpotentielle arealer, og hvor er der ikke? Jeg mener ikke, at vi skal friholde

arealer bare for friholdelsens skyld. Vi har prøvet her at friholde det, vi mener er værdifuldt, ved hjælp af bræmmerne, søerne og sådan noget. I naturbeskyttelsesloven friholder vi andre arealer, som vi mener skal friholdes, men vi skal ikke pr. definition bare friholde arealer for arealernes skyld. Det vil altså sige, at der er nogle arealer, vi kan frigøre som okkerfarlige, er der ingen grund til ikke at gøre det. Det er sådan set det, der ligger i det, og derudover også, at det er hensigten at overgive disse områder til amterne, fordi vi mener, at det er det mest nærliggende, at amterne har ansvaret for det.

Det bliver dermed også lidt af et svar til hr. Lysholm Christensen, som sagde, at der kunne være lidt for stor afstand mellem amtet og den enkelte. Det vil jeg meget gerne medgive, men der har altså været en grundlæggende tankegang i det, som også – som jeg har været inde på om okker – har sammenhæng med det, som hr. Gade var inde på, nemlig at det ville være ønskeligt at have vandløbene fra deres udspring til deres udløb ét sted. I den sammenhæng vil det være mere hensigtsmæssigt, at det er amterne, for alt andet lige bliver det selvfølgelig færre myndigheder, der bliver involveret i de enkelte vandløb, end hvis det er kommunerne. Jeg er godt klar over, at hr. Gade ville have andet med i det. Det er også noget, vi har diskuteret, hvor meget vi skulle tage med i denne lov, og hvor meget der i virkeligheden skulle være i naturbeskyttelsesloven. Vi har lavet dette snit, men det kan vi komme nærmere ind på i forbindelse med den tekniske gennemgang.

Vi har været ganske mange overvejelser igennem, men det, der har været det overordnede synspunkt hos os, har været, at vi gerne ville forsøge os med denne Brundtlandtankegang, at kombinere de miljømæssige og de erhvervsmæssige interesser. Vi er så endt på det sted, hvor vi er nu.

Målet er naturligvis, at vi på sigt får stadig stigende vandkvalitet. Det er også vort ønske. Det er vel rigtigt at sige, når hr. Gade direkte spørger om det, at man i denne lov kan diskutere, om der er et tempotab. I alle de andre lovforslag, vi har til behandling i dag, mener jeg ikke at det er berettiget at sige, at vi taber tempo. Her kan man sige det i den forstand, at i og med, at vi går fra kommunerne til amterne, kan der være tale om tempotab. Det vil jeg meget ærligt sige. Det er også et valg, vi har foretaget, men det gælder kun denne lov, ikke nogen af de andre.

[Miljøministeren]

Når hr. Gade direkte spørger på den facon, han gør, vil jeg også være ærlig og sige, at det er det, der har været vores betænkelighed. Vi har alligevel ment, at det var rigtigt, når vi nu var i gang med den store ændring, også at tage dette lovforslag med. Vi mener, at det på lang sigt vil være rigtigt at gøre det. Dermed vinder vi ind senere, men det er rigtigt, at det på kort sigt kommer til at gå en anelse langsommere.

Til hr. Knud Lind vil jeg ikke gå meget i detaljer. Det har ikke noget formål, eftersom hr. Knud Lind indædt er imod det hele. Det skulle måske så gøre, at andre kunne være lidt mere for. Til hr. Knud Lind vil jeg blot sige, at noget af det, hr. Knud Lind var inde på, er noget af det, der er i den eksisterende vandløbslov. Det gælder f.eks. hegning og udgravning af vandingssteder ved vandløb, som har krævet tilladelse fra vandløbsmyndighederne siden 1949. Derfor kan hr. Knud Lind godt være imod det, men det er altså ikke en nyopfindelse fra vores side.

Jeg har delvis svaret på hr. Duetofts spørgsmål ved, at jeg har medgivet, at der vil være tale om et tempotab, men at jeg alligevel mener, at vi vil vinde det ind, og at det derfor er en fordel med dette lovforslag. Det kan vi selvfølgelig udvikle nærmere.

Jeg er lidt ked af, at hr. Lysholm Christensen har problemer med bræmmerne. Jeg kan godt sige, at Justitsministeriet på et tidspunkt har givet et notat, hvor der står, at når der er tale om en generel regulering på denne facon, er den principielt erstatningsfri, men også det kan vi belyse under udvalgsarbejdet.

Så spørger hr. Lysholm Christensen, om der vil være tale om, at de lavere vandløb ikke får det så godt. Nej, der vil være tale om, at der samlet ikke sker nogen forringelse ved denne lovgivning. Det kan vi så komme ind på under udvalgsarbejdet og nærmere dokumentere.

Jeg vil godt slutte med at understrege, at vi altså har forsøgt os med Brundtlandtankegangen, som vi alle sammen snakker så utrolig meget om, men som naturligvis er ganske vanskelig, når den skal udmøntes i praksis.

Gade (SF):

Jeg vil sige tak til miljøministeren for det ærlige svar om den aktuelle situation. Det, vi skal vurdere, er så, om vi vil have denne lov i den aktuelle situation. Det andet er, at vi skal kigge

på, om det er rigtigt, at der samlet ikke sker en forringelse.

De betragtninger, jeg hørte om dræning, og formuleringerne her om okkerloven forstår jeg på den måde, at man ikke blot indskrænker eller fjerner de områder, som ikke burde have været med, fordi der faktisk ikke er risiko i de områder, men at man går videre og accepterer dræning på områder, hvor der faktisk er et miljøproblem. Det kan jeg ikke opfatte som andet end en klar miljøforringelse.

Jeg vil godt påpege, at hele temaet om at lave forskellige kvaliteter af vandløb er jeg forfærdelig bange for betyder, at man fristes til at få vandløb med meget dårlig kvalitet. Jeg kan se hele den politiske proces, der skal i gang, og som kan føre til den slags beslutninger. Man laver et par udstillingsvinduer og et par flotte åer osv. Det er så det, havde jeg nær sagt, man i lokal-tv, i TV Syd og TV Midtvest skal fortælle om: nu har man lavet en flot å, mens derimod de andre åer så er lidt væk. Da det er amtsligt, er der måske heller ikke så meget lokalt pres på. Det er, hvad jeg frygter. Jeg mener også, at det, at man har sagt, at bræmmerne kun er noget, der vedrører de højt klassificerede åer, er med til at skabe det pres, der kan føre i den forkerte retning. Det kan for øvrigt også føre til det pres, at man måske ikke får så mange af de højt klassificerede åer. Vi må kigge nærmere på det i udvalget.

Jeg forstod også af miljøministerens betragtninger, at hun var villig til at foretage det, man kunne kalde en ganske grundig overvejelse af, om dette overhovedet er nødvendigt og rigtigt og strikket rigtigt sammen.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg vil gerne til hr. Gade sige, at jeg mener, det er nødvendigt, også fordi det drejer sig om, at det er et samlet lovkompleks, fordi der er tale om en overflytning mellem de forskellige love. Det gør det meget vanskeligt at droppe et element ud.

Men trods alt må hr. Gade dog indrømme, at det er bedre, at der kommer nogle bræmmer. Men jeg kan godt se dette problem med de højt klassificerede vandløb: Hvis bare det, at de skal være højt klassificerede, indebærer, at der også skal være bræmmer, så bliver det yderligere kompliceret. På den anden side er den omvendte tankegang, at bræmmerne skal være alle de

[Miljøministeren]

andre steder, heller ikke så specielt logisk, vel? Det må vi så finde en eller anden udvej for. Det bliver den afvejning, vi skal foretage. Det er ikke meningsfyldt at lave bræmmer dér, hvor vi ikke har meget ud af det, og derfor har vi så prøvet at finde den afgrænsning, som vi her har fundet.

Det er ikke rigtigt, at vi har accepteret dræning, hvor der er miljøproblemer. Det var ikke det, der lå i mit svar. Men det er rigtigt, at vi ikke skal have de arealer ind som okkerarealer, som ikke er det. Dér måtte vi lave nogle meget firkantede afgrænsninger.

Nu har vi så i mellemtiden foretaget en række undersøgelser, som afsluttes her i løbet af 1990, og som formentlig – men vi ved det ikke endnu – vil give den viden, som fører til, at der nok er steder, hvor vi har fået taget arealer ind, som ikke er okkerpotentielle. Det vil blive dokumenteret. Det vil vi kunne se. Så nu har vi på dette tidspunkt viden i form af data. Det havde vi ikke dengang, da var det mere formodningsbaseret.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg takker for ministerens betragtninger om okker. Jeg forstår så, at det, ministeren vil lægge ind i § 5, stk. 2, er den fortolkning, som ministeren gav her. Det er noget helt andet end det, hr. Rønholdt sagde fra talerstolen. Det er bare sådan, som jeg i hvert fald har opfattet det. Jeg må så fortsætte drøftelserne på det grundlag.

Så én kort bemærkning om bræmmerne. Den måde, vi har tænkt på i SF, har været, at vi havde en bræmme som udgangspunkt, som alle vandløb skulle have. Vi snakkede om 3 m – hvad ministeren ved alt om – og så kunne man gå ned og op, men altså også gå ned, i realiteten helt ned til 0. Det var grundlæggende sådan, at landmænd, der har vandløb på deres arealer, ved, at her er der et krav om, at der skal ligge bræmmer. Så kan man altså nogle steder gå helt ned og nogle steder gå længere op, således at man ikke får den opdeling, at der for nogle vandløb er pålagt det særlige problem set fra landmandens side, at her er der bræmmer, men at det bliver noget, der gælder for alle.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jo, men det kan for så vidt være meget rigtigt ud fra en ideel betragtning. Jeg tror, at dette er

et rigtigt skridt, for det drejer sig altså også om at prøve på at skabe lidt forståelse for denne her naturmæssige udvikling. Her tror jeg, at vi bedst gør det sådan, som det fremgår af lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg synes ærlig talt, der er lidt hykleri og megen teoretisk tale om disse bræmmer, når nu man kan læse i forslaget, at de steder, hvor der er maskinel oprensning, kan de blive langt større, idet maskinerne skal køre der. Jeg synes egentlig, at det er dem med de 2 m, det virkelig går ud over. Vi ved alle sammen, at det i dag ikke foregår med håndkraft, men maskinelt hele vejen igennem, når man renser op. Derfor er det med de 2 m faktisk kun noget, man kan diskutere teoretisk i Miljøudvalget. Rundt omkring er det maskiner, der renser op, og de skal bruge mere end de 2 m.

(Kort bemærkning).

Mejdahl (V):

Det, der kaldte mig herop, var, at hr. Knud Lind tilsyneladende gør sig skyldig i en misforståelse, for det, der er tale om i lovforslaget, er dyrkningsfri bræmmer. Det, der er tale om til oprensning, er ikke nødvendigvis dyrkningsfri bræmmer. Vi er efter den nuværende tilstand bekendt med, at der nogle gange skal bruges mere end 2 m, for at man kan færdes med oprydningsmateriel. Men det er kun i den situation, hvor man rydder op. Ellers kan arealet bruges.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 164: